

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 565/2018-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. novembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného spoločnosťou BAJO LEGAL, s. r. o., Landererova 8, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Branislav Jablonka, PhD., vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 84/2016 a jeho rozsudkom z 23. novembra 2016, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 44/2017 a jeho rozsudkom z 21. júna 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. októbra 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 84/2016 a jeho rozsudkom z 23. novembra 2016, ako aj postupom Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 44/2017 a jeho rozsudkom z 21. júna 2018. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 19. októbra 2018.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že v občianskoprávnom spore sťažovateľa ako žalobcu proti žalovanej Slovenskej republike – Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“) o náhradu škody rozsudkom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 6 C 185/2014 z 29. decembra 2015 bola žalovaná zaviazaná zaplatiť sťažovateľovi náhradu škody vo výške 1 005,88 €. Vo zvyšnej časti nároku na náhradu škody bola žaloba zamietnutá a zamietnutá bola aj tá časť žaloby, ktorá sa týkala náhrady nemajetkovej ujmy.

Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 84/2016 z 23. novembra 2016 bol rozsudok okresného súdu v napadnutej zamietavej časti potvrdený.

Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 44/2017 z 21. júna 2018 bolo dovolanie sťažovateľa v časti, v ktorej krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku zamietajúcom zvyšok nároku na náhradu škody, odmietnuté, kým dovolanie v časti smerujúcej proti potvrdeniu rozsudku okresného súdu, čo sa týka zamietnutia celého nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, bolo zamietnuté. Rozsudok najvyššieho súdu sa stal právoplatným 20. augusta 2018.

3. Podľa názoru sťažovateľa rozsudkami krajského súdu a najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho označených práv podľa ústavy a dohovoru.

4. Krajskému súdu vytýka sťažovateľ tieto nedostatky:

Sťažovateľ si proti žalovanej uplatňoval okrem iného nárok na náhradu škody vo výške 3 080,66 € podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti štátu“). Uplatnená škoda predstavovala zmluvne dohodnutú odmenu, ktorú sťažovateľ zaplatil svojmu obhajcovi za obhajobu v trestnom konaní, ktoré bolo proti nemu vedené. Toto trestné konanie bolo vedené nezákonne vzhľadom na skutočnosť, že bol oslobodený spod obžaloby z dôvodu, že skutok nie je trestným činom.

Odmena medzi sťažovateľom a jeho obhajcom bola dohodnutá v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) ako hodinová odmena. Sťažovateľ predložil vyúčtovania odmeny z 3. augusta 2012, 3. decembra 2012 a 8. augusta 2013 vyhotovené jeho obhajcom, ako aj potvrdenia o úhrade odmeny, čím vznik škody preukázal.

Okresný súd (ako je to už uvedené) nepriznal sťažovateľovi celú požadovanú výšku škody, ale len jej časť v sume 1 005,88 € s tým, že bez ohľadu na to, akú odmenu sťažovateľ obhajcovi za obhajobu skutočne zaplatil, v súlade s § 18 ods. 3 zákona o zodpovednosti štátu je možné ako náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom priznať len odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta, teda nie zmluvnú odmenu.

Krajský súd sa s týmto názorom okresného súdu stotožnil.

Pochybenie oboch všeobecných súdov spočíva podľa sťažovateľa v tom, že mu bola priznaná náhrada škody v rozsahu tarifnej odmeny pri úkonoch vykonaných do konca roku 2012. Tieto úkony mali byť posudzované podľa zákona o zodpovednosti štátu v znení účinnom do 31. decembra 2012, a preto sťažovateľovi za tieto úkony mala byť priznaná náhrada škody v rozsahu zmluvne dohodnutej odmeny.

Relevantná v tomto ohľade je prvá veta § 18 ods. 3 zákona o zodpovednosti štátu v znení účinnom do 31. decembra 2012, podľa ktorej súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia vo výške ustanovenej osobitným predpisom. Toto ustanovenie umožňovalo odškodniť v rámci náhrady škody podľa zákona o zodpovednosti štátu celú zmluvne dohodnutú odmenu za zastupovanie, teda nielen tarifnú odmenu.

V uvedenej súvislosti treba podľa sťažovateľa poukázať na dôvodovú správu z 20. augusta 2003 k zákonu o zodpovednosti štátu, podľa ktorej v novom zákone bolo potrebné rozšíriť súčasné chápanie práva na náhradu škody ako práva na náhradu skutočnej majetkovej škody i na chápanie náhrady škody ako „spravodlivého zadosťučinenia“. Tým sa rozšírili možnosti uplatnenia nároku na náhradu škody nielen na náhradu skutočnej majetkovej škody, ale aj na náhradu nemajetkovej ujmy. Náhrada trov konania je

v navrhovanom zákone výslovne zahrnutá do náhrady škody. Z uvedenej časti dôvodovej správy možno vyvodit', že samotný zákonodarca chápe náhradu škody uplatňovanú na základe zákona o zodpovednosti štátu ako náhradu skutočnej majetkovej škody a pod náhradu škody je výslovne zaradená aj náhrada trov konania, ktorá by tak isto mala byť ponímaná ako náhrada skutočnej majetkovej škody.

Podľa sťažovateľa je ďalej podstatná judikatúra súdov. Sťažovateľ v konaní predložil dva rozsudky Krajského súdu v Bratislave (sp. zn. 2 Co 479/2011 z 21. novembra 2012, sp. zn. 16 Co 44/2011 z 24. mája 2012), v ktorých dospel k zhodnému záveru, aký v priebehu konania prezentoval sťažovateľ. V súlade s požiadavkou právnej istoty a predvídateľnosti práva nebol dôvod v tomto prípade sa odkloniť od predošlej ustálenej rozhodovacej praxe súdov.

Treba tiež poukázať na znenie prvej vety § 18 ods. 3 zákona o zodpovednosti štátu v znení účinnom od 1. januára 2013. Podľa tejto vety súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta. Až prijatím novely zákona o zodpovednosti štátu účinnej od 1. januára 2013 nastala zmena chápania v odškodňovaní trov konania, lebo zákonodarca výslovne stanovil, že nárok na náhradu trov konania zahŕňa aj trovy právneho zastúpenia ako účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta. Teda až touto novelou zákonodarca obmedzil nárok na náhradu škody pri trovách právneho zastúpenia na tarifnú odmenu. Zmenu chápania odškodňovania trov konania potvrdzuje aj dôvodová správa z 27. novembra 2012, podľa ktorej finančná kompenzácia na jednej strane nemá vytvárať priestor pre obohacovanie sa, ale na druhej strane má umožňovať „spravodlivé zadost'učinenie“. Tento princíp má platiť aj v prípade náhrady trov konania. V prípade trov právneho zastúpenia sa spresňuje, že výška náhrady sa určí ako tarifná odmena podľa vyhlášky. V takýchto prípadoch nebude rozhodujúce, aký spôsob odmeny bol dohodnutý medzi právnym zástupcom a poškodeným, a teda ani to, akú čiastku poškodený v tejto súvislosti skutočne vynaložil. Z uvedenej časti dôvodovej správy teda vyplýva, že od 1. januára 2013 už nie je rozhodujúce, aký spôsob odmeny bol dohodnutý a akú čiastku klient advokátovi skutočne zaplatil za zastupovanie. Inými slovami, do 31. decembra 2012 boli tieto skutočnosti pri odškodňovaní trov právneho zastúpenia rozhodujúce.

Krajský súd tiež uviedol, že podľa jeho názoru niet dôvodu na to, aby štát uhradil poškodenému v tomto špecifickom prípade v rámci náhrady škody všetky náklady, ktoré vynaložil v trestnom konaní na svoju obhajobu. Možnosť obvineného zvoliť si obhajcu nemôže byť z hľadiska nároku na náhradu škody proti štátu neobmedzená. Bolo by popretím základných predpokladov pre náhradu škody, aby štát hradil aj náklady spojené so zastúpením, ktoré boli poškodeným vynaložené bezúčelne. Treba preto uplatniť obmedzenie v tom zmysle, že pre účely náhrady škody musí ísť o účelne vynaložené trovy obhajoby. Tento záver podľa krajského súdu nijako neobmedzuje právo obvineného zvoliť si obhajcu, pretože sa iba limituje jeho právo na náhradu účelne vynaložených nákladov, čo treba považovať za legitímnu požiadavku.

Uvedené závery krajského súdu považuje sťažovateľ za svojvoľné, nemajúce oporu v zákone o zodpovednosti štátu. Žiadny súd v právnom štáte nemôže vytvárať a následne aplikovať obmedzenia (podmienka účelnosti nákladov obhajoby) vo vzťahu k základným právam (teda aj k právu na náhradu škody) bez opory v zákone. Je to totiž v rozpore s čl. 13 ods. 2 ústavy, podľa ktorého len zákonom možno upraviť medze základných práv.

Krajský súd ďalej uviedol, že účelnosť vynaložených nákladov na trovy obhajoby znamená aj to, že štát nie je povinný znášať náklady v podobe neprimerane dohodnutých zmluvných odmien medzi advokátom a obžalovaným, ktoré niekoľkonásobne prevyšujú tarifnú odmenu. Východiskom pre to, čo treba považovať za vynaložené náklady na trovy obhajoby, môže byť už zmienené pravidlo, podľa ktorého sa výška odmeny advokáta určí podľa ustanovení vyhlášky o tarifnej odmene. Podľa krajského súdu niet dôvodu, aby sa toto právo neuplatnilo aj pri určení rozsahu náhrady škody spočívajúcej v trovách obhajoby, keďže jeho použitím sa objektívne vyjadruje odmena za zastupovanie advokátom. Tarifná odmena advokáta za zastupovanie klienta v trestnom konaní sa stanovuje podľa toho, či ide o obhajobu v trestnom konaní, alebo o zastupovanie v konaní o priestupkoch, ako aj podľa počtu úkonov právnej služby odstupňovaných podľa hornej hranice trestnej sadzby. Ide o kritériá, ktoré sú jasne určené, merateľné a predvídateľné. Určenie rozsahu náhrady škody podľa týchto kritérií nepochybne prispieva k právnej istote účastníkov právneho vzťahu. Pre účely náhrady škody treba preto za účelne vynaložené náklady zo strany obžalovaného považovať vyplatenie odmeny advokáta za obhajobu v rozsahu tarifnej odmeny.

Tieto závery krajského súdu sú podľa sťažovateľa svojvoľné a nemajú oporu v zákone, ba dokonca sú *contra legem*. Podľa neho totiž nemožno na náhradu škody podľa zákona o zodpovednosti štátu aplikovať pravidlá, resp. právnu úpravu trov konania o tarifnej odmene advokáta, pokiaľ to samotná právna úprava výslovne neustanovuje. Zákon o zodpovednosti štátu v znení účinnom do 31. decembra 2012 nestanovoval, že pri nároku vyplývajúcom z trov právneho zastúpenia sa musia aplikovať pravidlá, resp. právna úprava o tarifnej odmene advokáta. K tomu totiž došlo až od 1. januára 2013.

Krajský súd ďalej zdôraznil, že nijako nespochybňuje právo advokáta a klienta dohodnúť sa na zmluvnej odmene, ktorá môže byť vyššia ako tarifná odmena, pretože iba zohľadňuje, že štát nemusí úhradu zvýšených nákladov znášať. Aj tento záver považuje sťažovateľ za svojvoľný a za taký, ktorý nemá oporu v zákone o zodpovednosti štátu.

Podľa názoru krajského súdu účelom novelizácie § 18 ods. 3 zákona o zodpovednosti štátu nebolo zaviesť iný nárok na náhradu škody ako pred 1. januárom 2013, lebo novelizáciou sa spresnila výška škody, keďže pôvodné ustanovenie umožňovalo v praxi rôzny výklad, ktorý mohol byť zneužívaný. Tento záver krajského súdu je podľa sťažovateľa v rozpore s už uvedenou dôvodovou správou.

Rozsudok krajského súdu v časti, ktorou nepriznal sťažovateľovi náhradu škody v rozsahu zmluvnej odmeny obhajcu, treba považovať za prekvapivý vzhľadom na už spomínanú judikatúru Krajského súdu v Bratislave, čím tiež došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. K odklonu od judikatúry došlo bez riadneho odôvodnenia.

5. Najvyššiemu súdu vytýka sťažovateľ tieto nedostatky:

Prípustnosť dovolania odôvodnil sťažovateľ tým, že krajský súd potvrdil zamietavú časť rozsudku okresného súdu v rozsahu, v ktorom mu neboli priznané nároky vo výške 10 074,78 € (náhrada škody vo výške 2 074,78 € a náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 8 000 €), a teda bola splnená podmienka prípustnosti dovolania podľa § 422 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, podľa ktorej dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada.

Najvyšší súd uviedol, že dovolaním bol napadnutý výrok, ktorým krajský súd potvrdil zamietajúci výrok okresného súdu v časti náhrady škody v sume 2 074,78 €. Výška minimálnej mzdy v čase podania žaloby bola 352 €. Znamená to, že krajský súd rozhodoval v dovolaní napadnutom výroku o peňažnom plnení neprevyšujúcom desaťnásobok minimálnej mzdy (3 520 €). Prípustnosť dovolania proti tejto časti rozsudku krajského súdu bola preto v zmysle § 422 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku vylúčená.

Tento záver najvyššieho súdu je podľa názoru sťažovateľa nesprávny a ústavne nekonformný. Podstatný je v tejto súvislosti žalobný petit, z ktorého vyplýva, že sa domáhal zaplatenia sumy vo výške 11 080,66 € z titulu náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy, pričom toto uviedol v jednom výroku. Následne okresný súd o týchto nárokoch rozhodol dvoma výrokmi a krajský súd rozsudok okresného súdu v týchto častiach potvrdil. V dôsledku tohto rozdelenia došlo k tomu, že najvyšší súd formalistickým a ústavne nekonformným výkladom dospel k záveru, že nie je naplnený majetkový cenzus vyplývajúci z § 422 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku. Tento výklad spôsobil, že dovolanie sťažovateľa bolo v tejto časti odmietnuté bez meritórneho prejednávania.

Najvyšší súd poukázal tiež na svoje skoršie uznesenie sp. zn. 6 Cdo 402/2015 z 28. apríla 2016. Uviedol, že sa tento judikát síce netýka zákona o zodpovednosti štátu, ale ak závery v ňom uvedené platia pre nárok podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „starý zákon o zodpovednosti štátu“), potom o to viac by mali platiť v prípade nárokov podľa zákona o zodpovednosti štátu v znení účinnom do 31. decembra 2012.

V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na rozdielnosť právnej úpravy, ktorú najvyšší súd aplikoval v uvedenom uznesení, od právnej úpravy, ktorá sa má aplikovať v tejto veci. V skoršej veci bol aplikovaný starý zákon o zodpovednosti štátu, ktorý však rozsah náhrady škody neupravoval. Naproti tomu zákon o zodpovednosti štátu v znení účinnom do 31. decembra 2012 rozsah náhrady škody upravoval, a preto aplikácia skorších záverov najvyššieho súdu na daný prípad je vylúčená pre odlišnosť právnych úprav. Navyše, sťažovateľ nesúhlasí so závermi judikátu sp. zn. 6 Cdo 402/2015 z 28. apríla 2016. Najvyšší súd aplikoval pri nároku na náhradu škody zásady charakteristickej pre právnu úpravu trov konania napriek tomu, že starý zákon o zodpovednosti štátu, ale ani iný zákon nič také nestanovoval.

Rozdelením uplatnených nárokov sťažovateľa do dvoch výrokov došlo k „odmietnutiu spravodlivosti“ a k porušeniu práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale zároveň došlo k porušeniu týchto práv aj formalistickým a ústavne nekonformným výkladom § 422 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, a to tým, že najvyšší súd nepovažoval za preukázané splnenie zákonnej podmienky prípustnosti dovolania, hoci v skutočnosti podmienka bola splnená, pretože časť nárokov, ktorá nebola sťažovateľovi priznaná, presahovala stanovený majetkový cenzus.

V súvislosti s uplatneným nárokom sťažovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 8 000 € spôsobenej nezákonným vedením trestného konania sa najvyšší súd vyjadril k nevykonaným dôkazom navrhnutým sťažovateľom. Išlo o dôkazy, ktorými sťažovateľ chcel preukázať vznik nemajetkovej ujmy. Podľa najvyššieho súdu sťažovateľ ani v odvolaní, ale ani v dovolaní nikdy neoznačil mená a adresy svedkov. Navyše, správnosť záveru okresného súdu o nepreukázaní priamej súvislosti medzi trestným stíhaním a skončením jeho pracovného pomeru nespochybňoval. Podľa názoru najvyššieho súdu preto nemožno okresnému súdu, ale ani krajskému súdu vyčítať nesprávny postup nevykonaním výsluchov navrhnutých svedkov.

Sťažovateľ považuje rozsudok najvyššieho súdu v časti týkajúcej sa nemajetkovej ujmy za arbitrárny. Práve navrhnutými svedkami chcel sťažovateľ podporiť svoje tvrdenia o tom, ako trestné konanie ovplyvnilo jeho život v rôznych sférach, a preukázať tak vznik nemajetkovej ujmy. Nevykonanie týchto dôkazov považuje preto za nesprávny procesný postup zo strany všeobecných súdov. Napriek tomu najvyšší súd tento postup „odobril“, v dôsledku čoho sú jeho závery porušením čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Najmä záver najvyššieho súdu, podľa ktorého sťažovateľ v odvolaní a dovolaní nespochybňoval záver okresného súdu o nepreukázaní priamej súvislosti medzi trestným stíhaním a skončením pracovného pomeru (so spoločnosťou [REDACTED]), je arbitrárny, pretože práve na preukázanie tejto súvislosti navrhol vypočuť svedka [REDACTED], ktorý pôsobil u zamestnávateľa, čo vyplýva aj z výpisu z obchodného registra. Na jednej strane sa teda sťažovateľovi vyčíta, že niečo nepreukázal, no na druhej strane mu to nie je umožnené preukázať. Sťažovateľ navrhovaných svedkov riadne označil uvedením ich mien a dátumov narodenia a uviedol aj to, že majú byť vypočutí na preukázanie vzniku

nemajetkovej ujmy. Na pojednávaní 19. októbra 2015 na otázku súdu, akých svedkov chce predvolať, právny zástupca sťažovateľa označil [REDAKOVANÉ] a sťažovateľovho brata [REDAKOVANÉ], pričom uviedol adresu totožnú s adresou sťažovateľa. V uvedenom čase účinný Občiansky súdny poriadok neurčoval stranám konania uviesť adresu svedkov, ale len povinnosť označiť dôkazy.

V súvislosti s nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy najvyšší súd uviedol, že posúdenie tohto nároku okresným súdom a krajským súdom treba považovať za správne. Ide o preskúmateľné závery, ktoré nemožno považovať za zjavne svojvoľné, pričom výsledkom úvah bolo určenie takej formy zadosťučinenia, ktorá vzhľadom na konkrétne okolnosti nie je zjavne neprimeraná. Podľa názoru nižších súdov v danom prípade postačuje samotné konštatovanie porušenia práva, s čím sa najvyšší súd stotožnil.

Sťažovateľ je presvedčený, že v skutočnosti mu žiadne zadosťučinenie poskytnuté nebolo, a to ani vo forme konštatovania porušenia práva, ako uvádzajú súdy v tejto veci. Neexistuje žiadne rozhodnutie orgánu verejnej moci, v ktorom by bolo výslovne uvedené, že práva sťažovateľa boli v trestnom konaní porušené. Teda napriek tomu, že všeobecné súdy dospeli k záveru o vzniku nemajetkovej ujmy (súdiac z toho, že sťažovateľovi malo byť údajne priznané zadosťučinenie vo forme konštatovania porušenia práva), mu *de facto* nepriznali žiadnu nápravu tohto stavu.

Okrem toho samotné konštatovanie porušenia práv by nebolo dostačujúce a bolo preto namieste priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Vôbec sa nezohľadnilo, že sťažovateľ bol trestne stíhaný prvýkrát, a preto na neho trestné stíhanie o to viac negatívne vplývalo. Trestné konanie trvalo niekoľko rokov, počas ktorých musel čeliť nepríjemným situáciám, prežívať tento stav, stratu práce a ďalšie skutočnosti uvádzané v priebehu konania. Všeobecné súdy sa zamerali len na tú skutočnosť, že sťažovateľ si vraj trestné stíhanie spôsobil sám. Sťažovateľ kladie rečnícku otázku, či je to naozaj tak. Bol oslobodený spod obžaloby, pretože skutok nebol trestným činom, a preto odpoveď na rečnícku otázku je samozrejme negatívna. Sťažovateľ si trestné stíhanie nespôsobil a jeho správanie mohlo byť maximálne postihnuté ako priestupok. Ak by bola vec od počiatku prejednávaná ako priestupok, k vzniku nemajetkovej ujmy by pravdepodobne nedošlo. Vedenie trestného stíhanie a vedenie správneho konania sú dve rozličné skutočnosti pôsobiace s rôznou intenzitou na život jedinca, proti ktorému sú vedené. Je logické, že

jedinec oveľa horšie prežíva trestné stíhanie, pri ktorom mu hrozí oveľa horšia sankcia ako v prípade správneho konania. Podstatné však je, že sťažovateľ bol oslobodený spod obžaloby, pretože skutok, pre ktorý sa trestné konanie proti nemu viedlo, nebol trestným činom. Sťažovateľ sa teda nedopustil žiadneho trestného činu, trestné konanie bolo vedené nezákonne a štát by mal za to niest' zodpovednosť a primerane sťažovateľa odškodniť. Každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje osobný život stíhanej osoby, a to bez ohľadu na výsledok tohto trestného stíhania. Zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, a to o to viac v prípade, ak sa obvinenie ukáže ako nezákonné. Už samotné trestné stíhanie je teda spôsobilé vyvolať vznik nemajetkovej ujmy.

6. Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 23.11.2016 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 84/2016, ako aj postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21.06.2018 v konaní vedenom pod sp. zn.: 6 Cdo 44/2017, porušené bolo.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21.06.2018 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 44/2017, ako aj rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 23.11.2016 v konaní vedenom pod sp. zn.: 5 Co 84/2016, sa zrušujú a Krajskému súdu v Trenčíne ako súdu odvolaciemu sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 84/2016 znovu konal a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Trenčíne sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi trovy konania.“

II.

7. Z rozsudku krajského súdu č. k. 5 Co 84/2016-158 z 23. novembra 2016 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 6 C 185/2014-129 z 29. decembra 2015 v napadnutej zamietavej časti.

Podľa názoru krajského súdu niet dôvodu, aby štát uhradil sťažovateľovi v tomto špecifickom prípade v rámci náhrady škody všetky náklady, ktoré vynaložil v trestnom konaní na svoju obhajobu. Obsah základného práva obvineného na právnu pomoc pri

obhajobe v trestnom konaní spočívajúci v možnosti zvoliť si obhajcu nemôže byť z hľadiska rozsahu nároku na náhradu škody proti štátu neobmedzený. Bolo by popretím základných predpokladov pre náhradu škody, aby štát hradil aj náklady spojené so zastúpením, ktoré boli vynaložené bezúčelne. Treba preto uplatniť obmedzenie v tom zmysle, že pre účely náhrady škody musí ísť o náklady na obhajobu vynaložené účelne. Tento záver žiadnym spôsobom neobmedzuje právo sťažovateľa zvoliť si pre svoju obhajobu v trestnom konaní obhajcu, iba sa limituje jeho právo na náhradu účelne vynaložených nákladov v konaní. Túto požiadavku treba považovať za legitímnu, lebo niet dôvodu na to, aby ktokoľvek hradil náklady spojené s odstránením vadného stavu (v danom prípade oslobodzujúci rozsudok), ktoré neboli vynaložené dôvodne.

Účelnosť vynaložených nákladov na trovy obhajoby znamená aj to, že štát nie je povinný znášať náklady v podobe neprimerane dohodnutých zmluvných odmien medzi advokátom a obžalovaným, ktoré niekoľkonásobne prevyšujú tarifnú odmenu. Východiskom toho, čo treba považovať za vynaložené náklady na trovy obhajoby, môže byť už zmienené pravidlo, podľa ktorého pri určení nákladov konania, ktorých náhrada sa priznáva proti inej fyzickej osobe či právnickej osobe, sa výška odmeny advokáta určí podľa ustanovení vyhlášky o tarifnej odmene. Niet dôvodu, aby sa toto pravidlo neuplatnilo aj pri určení rozsahu náhrady škody spočívajúcej v trovách obhajoby, ktorú má znášať štát, keďže jeho použitím sa objektívne vyjadruje odmena za zastupovanie advokátom. Tarifná odmena advokáta za zastupovanie klienta v trestnom konaní sa stanovuje podľa toho, či ide o obhajobu v trestnom konaní, alebo o zastupovanie v konaní o priestupkoch, ako aj podľa počtu úkonov právnej služby odstupňovaných podľa hornej hranice trestnej sadzby. Ide o kritériá, ktoré sú jasne určené, merateľné a predvídateľné. Určenie rozsahu náhrady škody podľa týchto kritérií nepochybne prispieva aj k právnej istote účastníkov právneho vzťahu. Pre potreby náhrady škody treba potom za účelne vynaložené náklady zo strany obžalovaného považovať odmenu advokáta v rozsahu tarifnej odmeny.

Zároveň treba dodať, že účelom novelizácie § 18 ods. 3 zákona o zodpovednosti štátu (od 1. januára 2013) bolo spresnenie výšky nároku na náhradu škody, keďže pôvodné ustanovenie umožňovalo v praxi rôzny výklad, ktorý mohol byť zneužívaný. Trovy konania vynaložené nad rámec tarifnej odmeny preto nie sú v priamej príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia proti sťažovateľovi.

Vo vzťahu k požadovanej náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch okresný súd dospel k záveru, že takýto nárok sťažovateľovi nevznikol. Dôvodom jeho oslobodenia spod obžaloby totiž bolo, že hoci obžalobný skutok spáchal, tento nebolo možné považovať za trestný čin. Pokiaľ sťažovateľ nárok na nemajetkovú ujmu v peniazoch zdôvodňoval psychickou nepohodou v čase trestného stíhania, podľa okresného súdu mal v čase trestného stíhania trvalé bydlisko v Bratislave, úkony trestného konania sa vykonávali v Bánovciach nad Bebravou, pričom pokiaľ aj jeho príbuzní a známi mali vedomosť o trestnom stíhaní, prvotná informácia bola od neho. Zároveň okresný súd zdôraznil, že aj na úrovni priestupku ide o konanie, ktoré je v rozpore so zákonom, pričom dostatočným zadosťúčením pre sťažovateľa bolo už samotné oslobodzujúce rozhodnutie. Pokiaľ sťažovateľ tvrdil, že bol nútený kvôli trestnému stíhaniu ukončiť pracovný pomer, v tomto smere dôkazné bremeno neunesol. S týmto konštatovaním sa krajský súd v celom rozsahu stotožňuje. Je faktom, že v zmysle § 17 ods. 2 zákona o zodpovednosti štátu iba v prípade, ak samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťúčením, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak ju nie je možné uspokojiť inak. Zmysel právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu spočíva v tom, aby každá škoda spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu bola primerane odčinená. Nemajetková ujma predstavuje zásah do inej než majetkovej sféry poškodeného a vedľa nepriaznivých dôsledkov môže zahŕňať aj iné negatívne dopady nesprávneho úradného postupu či nezákonného rozhodnutia, ktoré môžu zasahovať do osobnostnej integrity poškodeného. Peňažná kompenzácia je v zákone definovaná ako spôsob subsidiárneho odškodnenia, ktoré nastupuje až vtedy, ak nie je možné vzniknutú nemajetkovú ujmu uhradiť inak.

Je nepochybné, že trestné stíhanie fyzickej osoby predstavuje zásah do jej osobnostných práv s tým, že každé trestné stíhanie predstavuje obmedzenie súhrnu osobnostných práv vymenovaných v čl. 10 Listiny základných práv a slobôd, a to s prihliadnutím na to, že takéto obmedzenie je legitimované verejným záujmom na ochrane spoločnosti pred páchatelmi trestnej činnosti. Trestné stíhanie predstavuje vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvoláva ďalšie negatívne dôsledky. Nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa nedá odškodniť a jej rozsah nie je možné kvantifikovať a vyčíslieť. Namiesto nej je možné poskytnúť zadosťúčinenie s tým, že pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby

v spoločnosti, treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom či inom prostredí fyzickej osoby. Je preto potrebné prihliadať na dopad nezákonného rozhodnutia do osobnostnej sféry poškodeného, na nepriaznivosť jeho vplyvu na povesť poškodeného, na doterajší spôsob života a pod.

8. Z rozsudku najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 44/2017-192 z 21. júna 2018 vyplýva, že ním bolo dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 Co 84/2016 z 23. novembra 2016 jednak odmietnuté v časti, v ktorej bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 6 C 185/2014-129 z 29. decembra 2015 vo výroku zamietajúcom návrh na náhradu škody, ale tiež zamietnuté v časti, v ktorej bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 6 C 185/2014-129 z 29. decembra 2015 vo výroku zamietajúcom návrh na náhradu nemajetkovej ujmy.

Podľa názoru najvyššieho súdu v tejto veci bolo potrebné osobitne skúmať prípustnosť podaného dovolania vo vzťahu k tej časti rozsudku krajského súdu, v ktorej potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku zamietajúcom návrh na náhradu škody, a osobitne v tej časti, v ktorej potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku zamietajúcom návrh na náhradu nemajetkovej ujmy.

Hoci tieto nároky vychádzajú z toho istého protiprávneho konania (nezákonného rozhodnutia), ide o nároky s relatívne samostatným skutkovým a právnym základom. Nemajetková ujma predstavuje zásah do inej než majetkovej sféry poškodeného (nesúvisí so znížením majetku alebo jeho nezvýšením, ak sa zvýšenie predpokladalo) a nárok na jej odškodnenie nezávisí od toho, či vznikne, alebo nevznikne škoda v podobe majetkovej ujmy. Pri každom z týchto nárokov sa iným spôsobom určuje jej rozsah (v prípade majetkovej ujmy sa uhrádza skutočná škoda, ušlý zisk, odškodniteľná ujma na zdraví). Zodpovednostný vzťah môže pri splnení všetkých podmienok vzniknúť tak v prípade, ak je dôsledkom nesprávneho výkonu verejnej moci len nemateriálna ujma, ako aj v prípade, ak vzniknú v príčinnej súvislosti s nesprávnym výkonom verejnej moci obe ujmy (ako to je v danej veci). Aj zo znenia § 422 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku je zrejmé, že na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy sa v ňom výslovne uvádza prípustnosť dovolania (zrejme má byť správne neprípustnosť dovolania, pozn.), ak dovolaním napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu neprevyšuje zákonom stanovený

rozsah minimálnej mzdy. Aj toto zákonné ustanovenie teda predpokladá, že v konaní môže byť rozhodnuté o viacerých žalobcom uplatnených nárokoch a že majetkový cenzus je potrebné pri každom s dovolaním napadnutých výrokov posudzovať osobitne. Ak preto sťažovateľ napáda v danej veci dovolaním rozsudok krajského súdu, ktorým tento potvrdil jednak zamietajúci výrok rozsudku okresného súdu týkajúci sa návrhu na náhradu škody a jednak zamietajúci výrok rozsudku okresného súdu týkajúci sa návrhu na náhradu nemajetkovej ujmy, niet žiadneho rozumného dôvodu, aby všetky podmienky prípustnosti dovolania (vrátane podmienky upravenej v § 422 Civilného sporového poriadku) neboli skúmané pre každom z týchto výrokov osobitne.

Sťažovateľ odôvodnil dovolanie smerujúce proti rozsudku krajského súdu vo výroku o potvrdení zamietajúceho výroku rozsudku okresného súdu v časti náhrady škody tým, že rozsudok spočíva v tejto časti na nesprávnom právnom posúdení veci.

Podľa § 422 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy a v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods. 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na okresnom súde.

Citované ustanovenie obmedzuje prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci tzv. majetkovým cenzom (*ratione valoris*). Limituje prípustnosť dovolania určením výšky sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom túto výšku viaže na desaťnásobok minimálnej mzdy vo všetkých sporoch, ktorých predmetom je peňažné plnenie. To znamená, že pokiaľ je dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení, dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie veci je možný, len ak peňažné plnenie prevyšuje desaťnásobok (resp. dvojnásobok) minimálnej mzdy.

V preskúmvanej veci dovolaním napadnutý výrok, ktorým krajský súd potvrdil zamietajúci výrok okresného súdu v časti náhrady škody, predstavuje peňažné plnenie vo výške 2 074,78 €. Výška minimálnej mzdy v čase podania žaloby (5. marca 2014) bola 352 €. Krajský súd teda rozhodoval v dovolaním napadnutom výroku o peňažnom plnení neprevyšujúcom desaťnásobok minimálnej mzdy (3 520 €). Prípustnosť dovolania

sťažovateľa proti tejto časti rozsudku krajského súdu bola preto v zmysle § 422 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku vylúčená a z tohto dôvodu túto časť dovolania bolo potrebné podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku ako neprípustnú odmietnuť.

K právnej otázke, ktorá bola v súvislosti s týmto nárokom okresným súdom a krajským súdom riešená, treba poznamenať, že občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu prijalo na uverejnenie v Zbierke stanovísk a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 402/2015 z 28. apríla 2016, ktoré bolo uverejnené pod č. 17/2018 a ktorého právna veta znie: „Aj v prípade, ak nárok na náhradu nákladov vynaložených poškodeným (obvineným) na jeho obhajobu v trestnom konaní, v ktorom bol spod obžaloby oslobodený alebo trestné stíhanie proti nemu bolo zastavené, bol uplatnený podľa starého zákona o zodpovednosti štátu, súd môže priznať len náhradu účelne vynaložených trov, výška ktorých zodpovedá tarifnej odmene advokáta určenej osobitným právnym predpisom účinným v čase robenia úkonov.“ Tento judikát sa síce netýka zákona o zodpovednosti štátu, ale ak závery v ňom uvedené platia v prípade nároku podľa starého zákona o zodpovednosti štátu, o to viac by mali platiť v prípade nároku podľa zákona o zodpovednosti štátu v znení účinnom do 31. decembra 2012.

Sťažovateľ napadol dovolaním rozsudok krajského súdu aj vo výroku, ktorým tento potvrdil zamietajúci výrok rozsudku okresného súdu týkajúci sa náhrady nemajetkovej ujmy, a to jednak z dôvodu existencie vady v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, ale tiež z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci.

Najvyšší súd sa preto najskôr zaoberal prípustnosťou a súčasne aj dôvodnosťou dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. Sťažovateľ označil za zmätočnosťnú vadu v zmysle tohto ustanovenia nevykonanie ním navrhnutých dôkazov nižšími súdmi. Podľa názoru najvyššieho súdu konanie takouto vadou postihnuté nie je. Z obsahu žaloby je zrejmé, že sťažovateľ pri odôvodňovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy neoznačil v žalobe žiadne dôkazy na preukázanie ním tvrdených skutočností. Jeho právny zástupca uviedol na pojednávaní okresného súdu 10. marca 2015, že budú žiadať o vypočutie svedkov na preukázanie nemajetkovej ujmy, a to prostredníctvom dožiadaného súdu v Bratislave, a že tento návrh predložia písomne. To isté zopakoval aj v úvode pojednávania konaného 19. októbra 2015 s tým, že návrh na vypočutie svedkov doručia do dvoch dní. Na záver pojednávania síce označil na preukázanie súvislosti

medzi skončením pracovného pomeru a trestným stíhaním ako svedkov [REDAKOVANÉ] (bez uvedenia adresy) a brata sťažovateľa [REDAKOVANÉ], avšak žiaden ďalší písomný návrh s označením svedkov, ktorí by sa vedeli vyjadriť k jeho psychickej nepohode vyvolanej odozvou osôb z okruhu jeho rodiny, známych a blízkych na jeho trestné stíhanie, však sťažovateľ nepredložil. Napokon právny zástupca sťažovateľa na poslednom pojednávaní 8. decembra 2015 po poučení zo strany súdu v zmysle § 120 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku uviedol, že nemá žiadne ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Sťažovateľ ani v odvolaní a ani v dovolaní nikdy neoznačil mená a adresy svedkov majúcich preukázať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Navyše, správnosť záveru okresného súdu o nepreukázaní priamej súvislosti medzi trestným stíhaním a skončením pracovného pomeru v podanom odvolaní a ani v dovolaní nespochybňoval. Nemožno preto okresnému súdu (ale ani krajskému súdu) vyčítať, že postupoval nesprávne, ak nevykonal dôkaz výsluchom „navrhnutých svedkov“, a tým sťažovateľovi znemožnil realizáciu jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Napokon v zmysle ustálenej judikatúry v prípade nevykonania stranou navrhnutých dôkazov zásadne nejde o odňatie možnosti konať pred súdom, a teda o porušenie práva na spravodlivý proces (R 37/1993, R 125/1999).

Sťažovateľ považoval za nesprávne závery krajského súdu (ako aj okresného súdu), podľa ktorých neopodstatnenosť jeho nároku na náhradu nemajetkovej ujmy treba vyvodiť z dôvodu oslobodenia sťažovateľa spod obžaloby, pričom určitú psychickú nepohodu, ktorú sťažovateľ pociťoval v čase trestného stíhania, treba považovať za prirodzený dôsledok konania samotného sťažovateľa. Tieto závery krajského súdu nemajú podľa sťažovateľa zákonný podklad, lebo zákon žiadnu takúto podmienku neupravuje. Sťažovateľ vymedzil, v čom spočíva nesprávne právne posúdenie, v podstate tak, že konajúce súdy prihliadli pri posudzovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy na okolnosti, ktoré zákon nedovoľuje a ktoré neboli pre posúdenie tohto nároku právne relevantné (dôvod, pre ktorý bol sťažovateľ spod obžaloby oslobodený, a samotné jeho konanie). Keďže dovolacím súdom táto otázka ešte nebola vyriešená, bolo potrebné považovať dovolanie sťažovateľa v tejto časti za prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku. Po preskúmaní veci dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie týkajúce sa nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nie je dôvodné.

Treba rozlišovať okolnosti, ktoré sú dovolené a právne významné pri posudzovaní samotnej zodpovednosti štátu za škodu (nemajetkovú ujmu) spôsobenú nezákonným trestným stíhaním, a okolnosti, ktoré sú dovolené a relevantné pri posudzovaní spôsobu a rozsahu náhrady škody (nemajetkovej ujmy).

Po vydaní medzitýmneho rozsudku okresného súdu, ktorým bolo právoplatne rozhodnuté, že žalovaná zodpovedá za škodu spôsobenú sťažovateľovi, sa všeobecné sudy zaoberali vecou už len z hľadiska spôsobu a rozsahu náhrady škody. Pri posudzovaní spôsobu a rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch správne vychádzali z § 17 ods. 2 zákona o zodpovednosti štátu, podľa ktorého v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťúčením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že zadosťúčinenie v peňažnej forme je v zákone upravené ako spôsob subsidiárny, nastupujúci vtedy, ak dostačujúcim prostriedkom nápravy sa nejaví samotné konštatovanie porušenia práva, resp. ak nie je možné nemajetkovú ujmu uspokojiť inak. To znamená, že aj v prípade, ak je žalobou uplatnená náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, povinnosťou súdu je skúmať, či nie je postačujúce poskytnutie zadosťúčinenia vo forme konštatovania porušenia práva. Zákon neuvádza v súvislosti s určením vhodnej formy zadosťúčinenia žiadne okolnosti, podľa ktorých sa forma zadosťúčinenia určuje. Aj pri úvahe o forme zadosťúčinenia bude preto potrebné vychádzať predovšetkým z kritérií uvedených v § 17 ods. 3 zákona o zodpovednosti štátu. V tomto ustanovení sú síce vymenované viaceré kritériá, ide však o výpočet demonštratívny. Vzhľadom na rozmanitosť jednotlivých prípadov treba túto normu považovať za normu s relatívne neurčitou hypotézou, ktorá vyžaduje, aby súd vzhľadom na konkrétne okolnosti individuálneho prípadu sám vymedzil okolnosti významné pre určenie formy, resp. výšky zadosťúčinenia. V prípade nemajetkovej ujmy spôsobenej trestným stíhaním, ktoré skončilo oslobodením spod obžaloby, bude potrebné popri povahe a dĺžke trestného konania prihliadnúť najmä na závažnosť ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, ako aj na závažnosť následkov spôsobených trestným stíhaním v osobnostnej sfére poškodeného. Posúdenie okolností, za ktorých k ujme došlo, zahŕňa aj správanie samotného poškodeného. Pri úvahe o forme zadosťúčinenia treba preto zohľadniť aj konanie poškodeného, ktorým k vzniku

nemajetkovej ujmy prispel. Za okolnosť dôležitú pre stanovenie formy zadosťučinenia (výšky nemajetkovej ujmy) treba považovať aj zistenie, že sa poškodený dopustil skutku, za ktorý bol následne trestne stíhaný (dôsledkom nie je strata zodpovednosti štátu za ujmu, ktorá poškodenému trestným stíhaním vznikla). V tomto kontexte možno prihliadnuť aj na dôvody, pre ktoré k oslobodeniu spod obžaloby došlo. Nemožno vylúčiť, že tieto okolnosti budú dôležité aj z hľadiska závažnosti konkrétnej ujmy v osobnostnej sfére poškodeného (napr. jeho morálnej sfére). Nie je preto možné stanoviť, ktoré konkrétne sféry osobnosti môžu byť trestným stíhaním narušené. Je teda úlohou súdu, aby v každom jednotlivom prípade posudzoval závažnosť ujmy predovšetkým vo vzťahu k tým jednotlivým osobnostným sféram, ktoré poškodená osoba v žalobe uplatňuje. Treba zdôrazniť, že dovolací súd pri prieskume správnosti určenia formy zadosťučinenia (jej výšky) v zásade posudzuje právne otázky spojené s výkladom podmienok a kritérií vyplývajúcich z § 17 ods. 2 a 3 zákona o zodpovednosti štátu, pričom výsledkom sa zaoberá, ak by bola súdom určená forma zadosťučinenia (jej výška) vzhľadom na aplikáciu tohto ustanovenia na konkrétny prípad zjavne neprimeraná.

V danej veci sa konajúce súdy pri posúdení spôsobu a rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy správne zaoberali najskôr vecou z hľadiska, či vzhľadom na závažnosť ujmy spôsobenej sťažovateľovi nezákonným rozhodnutím nie je dostatočným zadosťučinením samotné konštatovanie porušenia práva. Pri určení primeranosti formy zadosťučinenia závažnosť ujmy správne skúmali predovšetkým vo vzťahu k tým osobnostným sféram, ktoré sťažovateľ v konaní uplatnil (k morálnej sfére, k súkromnej sfére a k sfére pracovného uplatnenia). V súvislosti s posudzovaním závažnosti ujmy spočívajúcej v psychickej nepohode sťažovateľa v čase trestného stíhania a jeho určitej stigmatizácie okolím prihliadli na dôvody, ktoré viedli k jeho oslobodeniu spod obžaloby, ale zároveň aj na jeho samotné konanie, ktorým k vzniku nemajetkovej ujmy prispel. Išlo o okolnosti, ktoré mali nepochybne vplyv na intenzitu sťažovateľom tvrdenej ujmy (znižovali ju) a ktoré možno zahrnúť pod okolnosti, za ktorých došlo k nemajetkovej ujme. Z uvedeného je zrejmé, že krajský súd (rovnako aj okresný súd) pri úvahe o primeranosti zadosťučinenia vo forme samotného konštatovania porušenia práva zohľadnil také okolnosti, ktoré boli pre rozhodnutie podstatné a ktoré § 17 ods. 3 písm. b) zákona o zodpovednosti štátu výslovne predpokladal.

III.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

11. Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá pre porušenie čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru smeruje proti postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 84/2016 a jeho rozsudku z 23. novembra 2016, a to v časti, ktorou bol potvrdený rozsudok okresného súdu o zamietnutí nároku sťažovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 8 000 €, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súde.

Proti označenej časti rozsudku krajského súdu bolo prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa mal najvyšší súd v rámci dovolacieho konania. Tým je zároveň v tomto rozsahu

vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba tiež dodať, že sťažovateľ právo podať dovolanie aj využil.

12. Odlišná je situácia vo vzťahu k prevyšujúcej časti sťažnosti. Túto považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

13. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

14. V danej súvislosti ide predovšetkým o namietané porušenie čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod č. k. 6 Cdo 44/2017-192 a jeho rozsudkom z 21. júna 2018.

Prvým výrokom tohto rozsudku bolo dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu v časti, v ktorej potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku zamietajúcom návrh na náhradu škody (vo výške 2 074,78 €), odmietnuté ako neprípustné, a to vzhľadom na § 422 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (bagatel'ná suma tvoriaca predmet dovolacieho konania).

Sťažovateľ zdôrazňuje, že hoci v podanej žalobe smerujúcej proti žalovanej spojil dva nároky, ktoré vychádzali z rovnakého skutkového a právneho základu (nárok na náhradu škody vzniknutý vynaloženými trovami obhajoby advokátom a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch spôsobenej neoprávneným trestným stíhaním), a to v sume 3 080,66 € a v sume 8 000 €, žalobným petitom požadoval zaviazať žalovanú na zaplatenie jednej celkovej (úhrnnej) sumy 11 080,66 €. Napriek takémuto žalobnému petitu rozhodol okresný súd vo veci samej tromi výrokmi, keď prvým výrokom zaviazal žalovanú zaplatiť sťažovateľovi náhradu škody spočívajúcej v trovách obhajoby v sume 1 005,88 €, druhým výrokom zamietol zvyšok nároku na náhradu škody spočívajúcej v trovách obhajoby (teda rozdiel medzi požadovanou sumou 3 080,66 € a priznanou sumou 1 005,88 €, t. j. sumu 2 074,78 €) a napokon tretím výrokom zamietol žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 8 000 €. Podľa názoru sťažovateľa správne mal okresný súd na základe právneho názoru, ku ktorému dospel, rozhodnúť vo veci samej dvoma výrokmi. Prvým výrokom mal žalovanú zaviazať zaplatiť mu sumu 1 005,88 € a druhým výrokom mal žalobu v prevyšujúcej časti, teda čo sa týka sumy 10 074,78 € (ako rozdielu medzi žalovanou sumou 11 080,66 € a priznanou sumou 1 005,88 €), zamietnuť. Inými slovami, okresný súd svojvoľne rozhodol spôsobom, ktorý nebol v súlade so žalobným petitom, čím došlo k rozdeleniu žalobou uplatneného peňažného nároku na (ako keby) viac nárokov s fatálnym dopadom na prípustnosť dovolania. Sťažovateľ totiž podal dovolanie proti obom krajským súdom potvrdeným zamietajúcim výrokom rozsudku okresného súdu, teda jeho dovolanie sa týkalo sumy 10 074,78 €, čo pre splnenie podmienky prípustnosti dovolania podľa § 422 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku plne postačovalo.

15. Ústavný súd predovšetkým poukazuje na to, že sťažovateľ v postavení žalobcu (teda ako *dominus litis*) mal plné právo koncipovať podanú žalobu spôsobom, ktorý uznal za vhodný. Sťažovateľ sa rozhodol tak, že oba svoje peňažné nároky smerujúce proti tej istej žalovanej, ktoré vychádzali z rovnakého skutkového a právneho základu, zhrnie do jednej žaloby, v rámci ktorej v petite žaloby oba uplatňované peňažné nároky vyjadrí jednou (úhrnnou) sumou, nie teda dvoma samostatnými sumami. Z tohto pohľadu možno konštatovať, že výrok rozsudku okresného súdu mal byť koncipovaný tak, aby bol odpoveďou na peňažný nárok uplatnený žalobným petitom. Ak preto podľa názoru okresného súdu bola iba časť žaloby dôvodná, mal žalobe v tejto časti vyhovieť a v prevyšujúcej časti ju mal zamietnuť (nerozdeliť teda zamietajúcu časť výroku rozsudku na dva separátne výroky).

16. Za zásadnú právnu otázku, ktorú prichodí za daného stavu riešiť, považuje ústavný súd otázku, či nie celkom dôsledná formulácia výrokov rozsudku okresného súdu vo veci samej má alebo nemá dopad na problematiku prípustnosti dovolania z pohľadu § 422 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, teda z pohľadu podmienky majetkového cenzu.

17. Ústavný súd pri riešení nastolenej problematiky poukazuje najprv na to, že v danom prípade k spojeniu viacerých uplatňovaných nárokov nedošlo rozhodnutím súdu (spojením viacerých konaní na spoločné konanie autoritatívnym výrokom súdu), pretože sa tak stalo z vôle sťažovateľa ako žalobcu považovaného za *dominus litis*.

18. V náleze č. k. II. ÚS 149/09-28 z 18. marca 2010 riešil ústavný súd otázku prípustnosti dovolania vo viacerých obchodných veciach s bagateľnou hodnotou sporu, a to v súvislosti s tým, že v odvolacom konaní boli tieto veci spojené na spoločné konanie, v dôsledku čoho sčítaná hodnota týchto vecí už hranicu bagateľnej veci preyšovala. Nešlo teda o vec, ktorá by bola celkom analogická s vecou sťažovateľa. Ústavný súd zaujal stanovisko, podľa ktorého ak je viac vecí spojených na spoločné konanie, neznamená to nič iné, než to, že spojená vec má viac predmetov konania. Aj keď sa v konaní rozhodne jedným rozsudkom, ide o rozhodnutie o viacerých predmetoch konania, pri ktorých sa musí prípustnosť opravného prostriedku posudzovať zvlášť. Stále sa tu totiž uplatňuje dispozičná

zásada, podľa ktorej o predmete konania rozhoduje žalobca, a nie súd. V ďalšom upozorňuje ústavný súd na niektoré uznesenia Najvyššieho súdu Českej republiky. Podľa uznesenia sp. zn. 2 Cdon 376/96 prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o viacerých samostatných nárokoch s odlišným skutkovým základom treba skúmať vo vzťahu k jednotlivým nárokom osobitne bez ohľadu na to, či boli uplatnené v jednom konaní a či bolo o nich rozhodnuté jedným výrokom. Podľa ďalšieho uznesenia sp. zn. 32 Odo 747/2002 v prípade konania, predmetom ktorého je suma skladajúca sa zo štyroch samostatných nárokov odvíjajúcich sa od odlišného skutkového základu, má rozhodnutie o každom z nich charakter samostatného výroku a prípustnosť dovolania je potrebné skúmať samostatne, a to bez ohľadu na to, že tieto nároky boli uplatnené v jednom konaní a že bolo o nich rozhodnuté jedným výrokom. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu o sume, ktorá predstavuje vyčíslenie viacerých samostatných nárokov, o ktorých odvolací súd rozhodol samostatným výrokom, sa skúma vo vzťahu ku každému z nárokov samostatne. Uvedené uznesenia Najvyššieho súdu Českej republiky vychádzajú z prakticky totožnej právnej úpravy, aká bola aj v Slovenskej republike. Napokon ústavný súd z historického hľadiska poukázal na právnu situáciu na slovenskom území v období prvej Československej republiky. Podľa § 520 Občianskeho sporového poriadku (zák. čl. I/1911) proti rozsudkom odvolacích súdov bolo prípustné dovolanie v medziach § 521 – § 523. Podľa § 521 ak nie je hodnota sporového predmetu, o ktorom rozhodoval odvolací súd, vyššia než 2 000 Kč, nie je proti potvrdzujúcemu rozsudku prípustné dovolanie. Najvyšší súd republiky Československej rozhodnutím sp. zn. RV III 70/30 z 29. januára 1931 odmietol dovolaciu žiadosť, lebo smerovala proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený prvostupňový rozsudok, a to len v zamietajúcej časti – inak samostatnej, lebo sa opierala o samostatný právny titul – žalobný nárok na 200 Kč odňatého úžitku z nehnuteľnosti. Prípustnosť dovolania týkajúceho sa samostatných nárokov zlúčených v jednej žalobe a rozhodnutých tým istým rozsudkom treba posudzovať pri každom nároku zvlášť, a keďže takto hodnota predmetu sporu, o ktorom rozhodoval odvolací súd, nie je vyššia ako 2 000 Kč, je dovolacia žiadosť neprípustná. Z tohto rozhodnutia vzišla právna veta, podľa ktorej prípustnosť dovolania týkajúcu sa samostatných nárokov zlúčených

v jednej žalobe, o ktorých sa rozhodlo tým istým rozsudkom, treba posudzovať pri každom nároku zvlášť.

19. Možno zhrnúť, že hoci ústavný súd v uvedenom náleze vníma rozdiel medzi spojením viacerých vecí do jednej žaloby uskutočneným žalobcom a takým spojením viacerých vecí na spoločné konanie, o ktorom rozhodol súd, napriek tomu v konečnom dôsledku s ohľadom na judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky, ako aj na judikatúru uplatňovanú v prvej Československej republike (vzhľadom na totožnosť, resp. podobnosť právnej úpravy) dospieva k záveru, ktorý je zhodný so záverom najvyššieho súdu prijatým v tejto veci.

20. Vzhľadom na uvedené skutočnosti vníma ústavný súd právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti časti dovolania sťažovateľa pre nesplnenie podmienky majetkového cenzu ako ústavne akceptovateľný, ktorý nejaví známky arbitrárnosti, ale ani zjavnej neodôvodnenosti.

21. Druhým výrokom rozsudku najvyššieho súdu bolo zamietnuté dovolanie sťažovateľa v časti, v ktorej smerovalo proti potvrdeniu rozsudku okresného súdu vo výroku zamietajúcom návrh na náhradu nemajetkovej ujmy.

22. Sťažovateľ je presvedčený o arbitrárnosti tejto časti rozsudku najvyššieho súdu. Výsluchom navrhnutých svedkov chcel sťažovateľ preukázať svoje tvrdenia o tom, ako trestné konanie ovplyvnilo jeho život, a preukázať takto vznik nemajetkovej ujmy. Najvyšší súd sťažovateľovi neprávom vytkol, že navrhovaných svedkov dostatočne neoznačil, keďže v tom čase účinný Občiansky súdny poriadok stanovoval iba povinnosť účastníka konania označiť dôkazy (nie teda uviesť adresu svedkov). Sťažovateľ v skutočnosti žiadne zadost'učinenie nedostal, a to ani vo forme konštatovania porušenia práva (ako to tvrdia všeobecné sudy). Znamená to, že napriek vzniku nemajetkovej ujmy spôsobenej trestným konaním žiadnu satisfakciu nedostal. Je tiež presvedčený, že prípadné konštatovanie porušenia jeho práv by v danom prípade nebolo dostačujúce. Sťažovateľ si trestné stíhanie nespôsobil sám, keďže sa napokon dospelo k záveru, že ním spáchaný skutok mohol byť iba priestupkom, teda k záveru, že trestne stíhaný vôbec nemal byť.

23. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že sťažovateľ v teraz pertraktovanej časti rozsudku najvyššieho súdu napadol dovolaním potvrdzujúci rozsudok krajského súdu o zamietnutí uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 8 000 € jednak podľa § 420 písm. f), ale tiež podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku.

Úvahy najvyššieho súdu poukazujúce na genézu navrhovania svedkov zo strany sťažovateľa v rámci prvostupňového konania dostatočne presvedčivo zvyrazňujú, že sťažovateľ nepostupoval v tomto smere dôsledne. Za celkom neakceptovateľné treba považovať stanovisko sťažovateľa, podľa ktorého postačovalo, keď označil svedka menom, teda bez toho, aby uviedol jeho adresu. V konečnom dôsledku možno súhlasiť so záverom najvyššieho súdu o nepreukázaní uplatneného dôvodu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku.

24. Za dostatočne presvedčivé považuje ústavný súd aj závery najvyššieho súdu týkajúce sa právneho posúdenia otázky dôvodnosti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. V tejto súvislosti išlo o to, či možno neopodstatnenosť nároku sťažovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy vyvodiť z dôvodu jeho oslobodenia spod obžaloby s tým, že určitú psychickú nepohodu v čase trestného stíhania treba považovať za prirodzený dôsledok konania samotného sťažovateľa. Za rozhodujúce považuje ústavný súd úvahy najvyššieho súdu poukazujúce na § 17 ods. 2 zákona o zodpovednosti štátu, podľa ktorého v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak, teda zadosťučinenie v peňažnej forme je iba subsidiárnym spôsobom náhrady, a to pre prípad, keď samotné konštatovanie porušenia práva nepostačuje.

25. Ústavný súd súhlasí so všeobecnými súdmi v tom, že v danom prípade došlo ku konštatovaniu porušenia práva sťažovateľa, a to právoplatným oslobodzujúcim výrokom trestného súdu, ktorý deklaroval, že sťažovateľ trestný čin nespáchal, keďže ním nepochybne spáchaný skutok trestným činom nebol. Predstava sťažovateľa, podľa ktorej by podmienka vyplývajúca z § 17 ods. 2 zákona o zodpovednosti štátu mohla byť splnená len vtedy, ak by existoval formálny výrok deklarujúci porušenie jeho práva, je neprijateľná. Sťažovateľ vôbec neuvádza, kto by mal podľa neho takýto výrok vysloviť a v akom konaní

by k tomu malo dôjsť. V rámci prebiehajúceho trestného konania ani orgány činné v trestnom konaní, ale ani všeobecné súdy neboli oprávnené deklarovať porušenie práva sťažovateľa osobitným výrokom, keďže Trestný poriadok takúto možnosť nedáva. Práve meritórny výsledok trestného konania (oslobodzujúci výrok) preto možno považovať za deklarovanie porušenia jeho práva.

26. Ako arbitrárne či ako zjavne neodôvodnené sa nejavia následne ani úvahy krajského súdu a najvyššieho súdu, ktorými je zdôvodnené, prečo v danom prípade deklarovanie porušenia práva sťažovateľa bolo dostatočnou náhradou ujmy, ktorá mu bola trestným stíhaním spôsobená. Ústavný súd na tieto závery preto v plnom rozsahu poukazuje.

27. Sťažovateľ ďalej namieta porušenie čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 84/2016 a jeho rozsudkom z 23. novembra 2016, a to v časti, ktorou krajský súd potvrdil zamietnutie nároku sťažovateľa na náhradu škody vyplývajúcej z trov jeho obhajoby v rozsahu 2 074,78 €. Táto časť sťažnosti napáda skutočnosť, že sťažovateľovi bola priznaná náhrada škody len v rozsahu tarifnej (nie teda zmluvnej) odmeny obhajcovi za obhajobu v trestnom konaní.

28. Sťažovateľ je presvedčený, že znenie § 18 ods. 3 prvej vety zákona o zodpovednosti štátu účinného do 31. decembra 2012 umožňovalo taký výklad, podľa ktorého za škodu treba považovať vynaložené trovy obhajoby vo výške zodpovedajúcej zmluvnej odmene obhajcu. Až s účinnosťou od 1. januára 2013 bolo toto ustanovenie spresnené v tom zmysle, že sa náhrada škody obmedzila na trovy obhajoby vo výške zodpovedajúcej tarifnej odmene obhajcu. Právny názor zhodný s právnym názorom sťažovateľa bol vyslovený už v dvoch odvolacích rozsudkoch Krajského súdu v Bratislave, na ktoré sťažovateľ poukazuje.

29. Podľa názoru ústavného súdu výklad sporného ustanovenia, ktorý zastáva sťažovateľ, možno považovať nepochybne za legitímny a ústavne konformný. Rovnako sa ako legitímny a ústavne konformný javí aj výklad krajského súdu, ktorý vychádza z toho, že novelizácia účinná od 1. januára 2013 na dovtedajšom právnom stave nič nezmenila, lebo

iba vylúčila dovtedy existujúcu možnosť výkladu, ktorý preferuje aj sťažovateľ. Podľa presvedčenia krajského súdu aj do 31. decembra 2012 bolo treba sporné ustanovenie vykladať tak, že za škodu možno považovať iba trovy obhajoby vo výške tarifnej odmeny.

Hoci najvyšší súd sa meritórne touto časťou rozsudku krajského súdu nezaoberal (dovolanie v tejto časti považoval totiž za neprípustné pre nesplnenie podmienky majetkového cenzu), napriek tomu považoval za potrebné poznamenať, že rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 402/2015 z 28. apríla 2016 uverejneným pod č. 17/2018 bolo judikované, že aj v prípade, ak nárok na náhradu nákladov vynaložených poškodeným (obvineným) na jeho obhajobu v trestnom konaní, v ktorom bol spod obžaloby oslobodený alebo trestné stíhanie proti nemu bolo zastavené, bol uplatnený podľa starého zákona o zodpovednosti štátu, súd môže priznať len náhradu účelne vynaložených trov, výška ktorých zodpovedá tarifnej odmene advokáta určenej osobitným právnym predpisom účinným v čase robenia úkonov. Najvyšší súd k tomu dodal, že tento judikát sa síce netýka zákona o zodpovednosti štátu, ale ak závery v ňom uvedené platia v prípade nároku podľa starého zákona o zodpovednosti štátu, o to viac by mali platiť v prípade nároku podľa zákona o zodpovednosti štátu v znení účinnom do 31. decembra 2012.

Výklad zákonov je v primárnej právomoci všeobecných súdov. Pokiaľ možno tento výklad považovať za ústavne konformný, ústavný súd nemá dôvod do takéhoto výkladu zasahovať, a to bez ohľadu na to, že vykladané ustanovenie sa dá interpretovať aj iným, ústavne konformným spôsobom.

30. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2018